

Update Nieuw stelsel energieprestaties 2020

Ons kenmerk 190415(HM)notitie update
Onderwerp Nieuw stelsel energieprestaties 2020
Datum 15 april 2019

Op 1 januari 2020 gaat een nieuw stelsel in rondom de energieprestatie van gebouwen. Deze notitie beschrijft:

- 1 Waarom een nieuw stelsel?
- 2 Gevolgen voor woningcorporaties
- 3 Rekenmethode NTA 8800
- 4 Energieprestatie-eisen
- 5 Diploma's en certificeringen
- 6 Planning

In de bijlage voor de echte technici meer detailinformatie over de NTA 8800.

1 Waarom een nieuw stelsel?

De Nederlandse wetgeving bevat verschillende verplichtingen rondom de energieprestatie van gebouwen. Relevant voor corporaties zijn:

- Bij nieuwbouw stelt het Bouwbesluit eisen aan de energieprestatie van gebouwen (woningen en utiliteitsgebouwen): de EPC
- Bij verkoop of nieuwe verhuur van gebouwen (woningen en utiliteitsgebouwen) dient de corporatie aan de koper of huurder een Definitief Energielabel te overhandigen. Bij adverteren voor verhuur moet het Definitief Energielabel ook vermeld worden
- In de woningwaardering speelt de energieprestatie een aanzienlijke rol. Het aantal woningwaarderingpunten wordt bepaald door een vóór 1 januari 2015 afgemeld energielabel of ná 1 januari 2015 afgemelde Energie-Index (EI)
- Bij het in rekening brengen van een Energie Prestatie Vergoeding (EPV) door corporaties aan huurders is berekening van de netto-warmtevraag verplicht
- Afgemelde Energie-Indexen worden gebruikt voor subsidieregelingen zoals STEP en de RVV Verduurzaming

Redenen voor de overheid om te komen tot een nieuw stelsel:

- Het stelsel van eisen aan het berekenen van de energieprestatie bestaat uit verschillende onderdelen zonder onderling verband. Bijvoorbeeld bij woningbouw de EPC bij nieuwbouw volgens de NEN 7120, Energie-Indexen van bestaande woningen volgens het Nader Voorschrift, netto-warmtevraag bij zeer energiezuinige woningen en het Definitieve Energielabel volgens de REG
- Beleid en rekenmethode zijn te verweven
- Berekeningen zijn te complex, niet transparant en sluiten niet aan bij de behoefte van de consument
- Het huidige stelsel voldoet niet aan Europese regelgeving

Onderwerp Nieuw stelsel energieprestaties 2020
Datum 15 april 2019

2 Gevolgen voor woningcorporaties

Het nieuwe stelsel heeft uiteraard gevolgen voor woningcorporaties:

- Geldigheid energielabels. Het nieuwe stelsel gaat alleen gelden voor nieuw te maken berekeningen. Alle reeds aanwezig afgemelde energielabels en Energie-Indexen blijven gewoon geldig tot 10 jaar na opnamedatum. Alles opnieuw bezoeken, berekenen en afmelden is niet nodig zolang de geldigheid niet verlopen is
- Monitoring energieprestatie middels de Aedes Benchmark. Corporaties monitoren jaarlijks via de Aedes Benchmark (SHAERE) de gemiddelde energieprestatie van hun bestaande woningvoorraad. De gemiddelde energieprestatie is gelijk aan de gemiddelde huidige wel of niet bij RVO afgemelde Energie-Index. Vanaf 1 januari 2020 wordt voor bestaande woningen niet meer de Energie-Index maar de energiebehoefte in kWh per m² bepaald. Energie-Indexen en energiebehoefte mengen in één monitoringsysteem is niet mogelijk. Optie is alle huidige Energie-Indexen indicatief omrekenen naar energiebehoefte. De effecten daarvan op de gemiddelde energieprestatie zijn nog niet bekend. Mogelijke consequentie is dat de gemiddelde energieprestatie daalt
- Woningwaardering. Energieprestatie is een belangrijk onderdeel van de woningwaardering. Voorjaar 2019 wordt bekend hoe energiebehoefte vertaald wordt naar woningwaarderingpunten. Aanpassingen van primaire systemen zijn nodig
- Huurders. Afhankelijk van het jaar waarin voor hun woning de energieprestatie is berekend, kunnen huurders te maken krijgen met vier begrippen. Het vóór 1 januari 2015 afgemelde energielabel voor de woningwaardering, de ná 1 januari 2015 afgemelde Energie-Index voor de woningwaardering, de ná 1 januari 2020 afgemelde energiebehoefte voor de woningwaardering en het Definitieve Energielabel bij nieuwe verhuur of verkoop. De eerste drie bepalen mede de hoogte van de huur. Zorgvuldige communicatie is vereist om misverstanden te voorkomen
- Nieuwbouw. Bij de aanvraag van de omgevingsvergunning is vanaf 1 januari 2020 een afgemelde energiebehoefte verplicht. Opgesteld door een gediplomeerde en gecertificeerde adviseur. Huidige EPC adviseurs zijn gediplomeerd noch gecertificeerd. Ga in gesprek met ketenpartners om stagnatie van nieuwbouwprojecten te voorkomen
- Kosten. De aanpassingen van de rekenmethode kunnen leiden tot aanpassingen van tarieven van adviseurs. Hierover ontstaat in de loop van 2019 duidelijkheid als meer bekend wordt over de details van de rekenmethode

3 Rekenmethode NTA 8800

Alle oude rekenmethodes worden vervangen door één nieuwe rekenmethode: de NTA 8800. Niet in alle situaties hoeven alle parameters ingevuld te worden. Dit wordt vastgelegd in opnameprotocollen, zie de voorlopige indeling in figuur 3.1.

Onderwerp Nieuw stelsel energieprestaties 2020
Datum 15 april 2019

Figuur 3.1 Voorlopige indeling opnameprotocollen

Opnameprotocol NTA 8800	Waarvoor	Methode tot 1/1/2020
Woningbouw		
ISSO 82.1 basismethode	Woningwaardering, mits detailmethode niet verplicht	Energie-Index
	Verhuur of verkoop	Definitief Energielabel
ISSO 82.1 detailmethode	Omgevingsvergunning	EPC
	Energieprestatievergoeding	Netto warmtevraag
	Labelklasse A of beter	Energie-Index
	Vorbereiding renovatie labelklasse A of beter	Energie-Index
Utiliteitsbouw		
ISSO 75.1 basismethode	Verhuur of verkoop mits detailmethode niet verplicht	Energielabel utiliteit
ISSO 75.1 detailmethode	Omgevingsvergunning	EPC
	Labelklasse A of beter	Energielabel utiliteit
	Vorbereiding renovatie labelklasse A of beter	Energielabel utiliteit

4 Energieprestatie-eisen

In het nieuwe stelsel worden alle energieprestatie-eisen op dezelfde manier uitgedrukt: in kWh/m² vloeroppervlak. In plaats van de huidige dimensieloze verhoudingsgetallen voor EPC, EI en energielabel. De energieprestatie-eisen worden uitgedrukt in BENG indicatoren:

- BENG 1: Energiebehoefte voor warmte en koude (kWh/m²)
- BENG 2: Primair fossiel energieverbruik (kWh/m²)
- BENG 3: Aandeel hernieuwbare energie (%)

In wetgeving wordt vastgesteld wat de grenswaarden zijn aan de BENG indicatoren. Uitgangspunten zijn dat de eisen in heel Nederland haalbaar moeten zijn, er moeten meerdere technieken beschikbaar zijn waarmee de eisen gehaald kunnen worden en uitfasering aardgas. Om te voorkomen dat de BENG eisen leiden tot oneconomische investeringen is een kostenoptimalisatiestudie uitgevoerd.

Op dit moment is er nog erg weinig informatie over de grenswaarden:

- Nieuwbouw woningbouw en utiliteit: concept eisen aan BENG 1, 2 en 3, zie figuur 4.1 voor woningen
- Netto warmtevraag ten behoeve van EPV: nog geen eisen aan BENG 1, 2 en 3 bekend
- Bestaande woningbouw: alleen BENG 2 (primair fossiel energiegebruik) wordt berekend. Er is nog geen informatie over de koppeling aan de woningwaardering en huidige Definitieve Energielabels

Onderwerp Nieuw stelsel energieprestaties 2020
Datum 15 april 2019

- Bestaande utiliteit: alleen BENG 2 (primair fossiel energiegebruik) wordt berekend. Er is nog geen informatie over de koppeling aan de huidige energielabels

Figuur 4.1 Concept BENG eisen nieuwbouwwoningen

		BENG 1	BENG 2	BENG 3
		Energiebehoefte (kWh/m ² /jaar)	Primair fossiel energiegebruik (kWh/m ² /jaar)	Aandeel hernieuwbare energie (%)
Grondgebonden woning	$A_{I_s}/A_g \leq 2,2$	70	30	50
	$A_{I_s}/A_g > 2,2$	$70 + 50 \cdot (A_{I_s}/A_g - 2,2)$		
Woning in woongebouw	$A_{I_s}/A_g \leq 2,2$	70	50	40
	$A_{I_s}/A_g > 2,2$	$70 + 50 \cdot (A_{I_s}/A_g - 2,2)$		
A _{I_s} : verliesgevend oppervlak				
A _g : gebruiksoppervlak				

Let op:

- De concept, maar nog niet vastgestelde, eisen zijn anders dan de voorgenomen BENG eisen uit 2015, namelijk: BENG 1 én 2 maximaal 25 kWh/m²/jaar, BENG 3 minimaal 50%
- De resultaten van de NTA 8800 berekeningen zijn niet te vergelijken met de huidige resultaten van de warmtebehoefte, de rekenmethode verschilt

5 Diploma's en certificeringen

Alleen gediplomeerde adviseurs en gecertificeerde bedrijven mogen berekeningen van de energieprestatie maken. Figuur 5.1 geeft de huidige situatie.

Figuur 5.1 Huidige situatie diploma's en certificeringen

Certificering (bedrijf)		Diploma (persoon)
BRL 9500 - 00	Algemeen deel	nvt
BRL 9500 - 01	Woningbouw nieuwbouw incl netto warmtevraag	EPA W adviseur nieuwbouw
BRL 9500 - 02	Woningbouw bestaande bouw	EPA W adviseur bestaande bouw
BRL 9500 - 03	Utiliteit nieuwbouw	EPA U adviseur nieuwbouw
BRL 9500 - 04	Utiliteit bestaande bouw	EPA U adviseur bestaande bouw

De opbouw van certificeringen en diploma's voor het nieuwe stelsel, na 1 januari 2020, is pas in de loop van 2019 bekend. Figuur 5.2 geeft een voorlopige opbouw. Opvallend daarbij is dat ook voor het opstellen van een energieprestatie bij nieuwbouw voor de omgevingsvergunning een gediplomeerd adviseur en een gecertificeerd bedrijf vereist zijn.

Onderwerp Nieuw stelstel energieprestaties 2020
Datum 15 april 2019

Figuur 5.2 Voorlopige opbouw diploma's en certificeringen ná 1/1/2020

Certificering (bedrijf)		Diploma (persoon)
BRL 9500 W	Woningbouw bestaand	EPA W Basis adviseur
	Woningbouw nieuwbouw en netto warmteraag	EPA W Detail adviseur
BRL 9500 U	Utiliteit bestaand	EPA U Basis adviseur
	Utiliteit nieuwbouw	EPA U Detail adviseur

6 Planning

Veel is nog onbekend. Dat staat een goede voorbereiding nu nog in de weg. In figuur 6.1. is aangegeven welke informatie wanneer wordt verwacht.

Figuur 6.1 Planning invoering nieuwe stelsel

	2019				2020			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Consultatieronde nieuw stelsel								
Definitieve opnameprotocollen NTA 8800								
Definitief certificerings- en diplomastelsel								
Software betaversie								
Software definitief								
Inrichten opleidingen adviseurs								
Opleiden adviseurs								
Examens adviseurs								
Ingangsdatum nieuw stelsel					Jan			
Hercertificering bedrijven								

Let op: hercertificering van bedrijven vindt plaats in 2020. Tot op dat moment mogen bedrijven die nu al gecertificeerd zijn, toch al volgens de nieuwe methodiek werken.

Onderwerp Nieuw stelstel energieprestaties 2020
Datum 15 april 2019

Bijlage: Meer informatie over de rekenmethodiek

Veranderingen op hoofdlijnen:

- Voor woningbouw komt er een onderscheid in berekeningen volgens de basis- en detailmethode. De basismethode is verplicht voor het vaststellen van de WWS punten bij bestaande woningen, mits het niet verplicht is de detailmethode toe te passen. Voor utiliteit is er een soortgelijk onderscheid in basis- en detailmethode
- Voor de detailmethode bij bestaande woning- en utiliteitsbouw is het op sommige onderdelen toegestaan minder parameters in te voeren: inklappen. Vooral als de informatie niet beschikbaar is of het onevenredig veel tijd kost om deze te verzamelen. Het opnameprotocol schrijft voor wanneer wel en niet 'ingeklapt' mag worden
- De primaire energiefactor (PEF) voor elektriciteit is fors aangepast. Op dit moment is de PEF 2,65 (ofwel een opwekkingsrendement van 39%). In de NTA 8800 wordt dit een PEF van 1,45 (ofwel een opwekkingsrendement van 69%). Resultaat daarvan is dat gebouwen met elektrische installaties een veel gunstigere energieprestatie krijgen dan op dit moment
- Het standaard klimaatjaar is aangepast aan de actuele situatie met hogere temperaturen
- Beleidskeuzes zijn uit de rekenmethodiek gehaald

Daarnaast een aantal voorbeelden van veranderingen in de berekeningen voor woningen:

- In een woning kunnen meerdere reken- en klimatiseringszones voorkomen. Bijvoorbeeld bij een opbouw met een andere gebouwmassa of bij separate warmteopwekkers per verdieping
- Het is mogelijk resultaten van $Q_{v,10}$ metingen in te voeren. Zijn die niet beschikbaar dan wordt uitgegaan van forfaitaire waarden
- Koeling en be- en ontvochtiging moeten meegenomen worden
- Opbrengst van PV panelen wordt gekoppeld aan het installatiejaar
- Forfaitaire waarden voor isolatie en installaties worden minder behoudend
- Beschaduwings door belemmeringen (geen bomen) en overstekken vanuit eigen perceel moeten meegenomen worden
- Bij warmtapwater worden de Europese tapwaterklassen aangehouden, in plaats van de huidige Nederlandse

Onveranderd is dat de rekenmethodiek géén ontwerptool is of een manier om werkelijke energieverbruiken te bepalen. Uitgangspunten zijn standaardgedrag bij standaard weer.

Voor nieuwbouw zijn al inijkingsberekeningen gemaakt. Hoofdlijnen:

- Parameters met grootste invloed op BENG 1 (energiebehoefte): zonwering, massa gebouw, hoeveelheid glas
- Parameters met grootste invloed op BENG 2 (primaire fossiel energiegebruik): warmtepomp bodem, warmtepomp buitenlucht, biomassa en PV panelen
- All electric opties scoren beter dan gas

Onderwerp Nieuw stelstel energieprestaties 2020
Datum 15 april 2019

De eerste berekeningen laten zien dat een gasgestookte tussenwoning met een EPC van 0,4 niet voldoet aan de nieuwe BENG eisen. Een all electric tussenwoning met een combiwarmtepomp met een EPV van 0,4 daarentegen wel.

